

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: kipan@central.ntua.gr

ΔΙΟΙΚΟΥΣ Α ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αθήνα, 18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

ΘΕΜΑ: Η θέση της Δ.Ε. της ΚΙΠΑΝ για τη «μελέτη» του Υπουργείου Παιδείας για την κατάσταση των Μεταπτυχιακών στην Ελλάδα.

Τον περασμένο Απρίλιο η κυρία Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας απέστειλε «Πρόσκληση προς τους Πρυτάνεις των Πανεπιστημίων και τους Προέδρους των ΤΕΙ για την κατάθεση προτάσεων σχετικά με τον εξορθολογισμό και την αναβάθμιση των ΠΜΣ», συνοδευόμενη από σχετικό ερωτηματολόγιο. Την ενέργεια αυτή, καθώς και τις διαφαινόμενες ήδη από τότε (καθόλου αγαθές) προθέσεις της κυβέρνησης να αρχίσει να κατεδαφίζει και τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, καυτηρίασε η Διοικούσα Επιτροπή της ΚΙΠΑΝ με δελτίο τύπου την 15^η Απριλίου [1].

Πριν από λίγες μέρες, η κυρία Αν. Υπουργός παρουσίασε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων που έλαβε στο ερωτηματολόγιο, τιτλοφορώντας τα: «Μελέτη για την κατάσταση των Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ελλάδα» [2]. Δεν θα σχολιάσουμε την αρτιότητα της μεθοδολογικής προσέγγισης της «μελέτης». Τόσα ξέρουν, τόσα κάνουν. Δεν είναι όμως δυνατό το κείμενο αυτό να θεωρηθεί μελέτη και να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη αποφάσεων, καθοριστικών ίσως για την πορεία των μεταπτυχιακών σπουδών στη χώρα.

Είναι γνωστό σε όσους ασχολούνται με σοβαρή έρευνα στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, ότι ο τρόπος που διατυπώνεται ένα ερώτημα, όπως και ο τρόπος επεξεργασίας και παρουσίασης των αποτελεσμάτων, δεν είναι ουδέτεροι και μπορεί να εισάγουν σοβαρό σφάλμα αθέλητης μεροληψίας ή και σκόπιμης παραποίησης για τη δημιουργία εντυπώσεων.

Η «μελέτη» του Υπουργείου εμπίπτει εμφανώς στην δεύτερη περίπτωση. Σε όλο το κείμενο της «μελέτης» είναι πρόδηλη η προσπάθεια να επιβεβαιωθεί η άποψη της κυρίας Αν. Υπουργού ότι οι καθηγητές «τα τσεπώνουν» από τα ΜΠΣ. Έτσι, αναφέρονται και σχολιάζονται συγκεντρωτικά ποσά προϋπολογισμών, ενώ περνά στα ψιλά γράμματα ότι το 36% των ΠΜΣ στα πανεπιστήμια είναι χωρίς δίδακτρα, ότι το 35% των εσόδων πηγαίνει απευθείας στο ίδρυμα (10% για έρευνα -στον ΕΛΚΕ- και 25% για δαπάνες του ιδρύματος), και ότι από το υπόλοιπο 65%, σύμφωνα με τους πίνακες (πιν.5α), το μισό πηγαίνει σε αμοιβές προσωπικού και το άλλο μισό σε λειτουργικές δαπάνες. Δηλαδή κατά μέσο όρο το 36% των εσόδων των ΠΜΣ πηγαίνει σε αμοιβές προσωπικού (καθηγητών και λοιπού προσωπικού), ενώ από τον πίνακα 5γ διαπιστώνουμε ότι οι αμοιβές των καθηγητών είναι τα 3/5 του ποσοστού αυτού, ή το 21% του συνόλου του προϋπολογισμού. Αυτό το ποσοστό καταρρίπτει τη γενική κατηγορία περί «τσεπώματος».

Εκείνο δε που αποσιωπάται πλήρως είναι ότι, όποια και να είναι το ύψος των διδάκτρων και ο αριθμός των φοιτητών, **υπάρχει πλαφόν στις αμοιβές μελών ΔΕΠ για το σύνολο των αποδοχών τους από κάθε πηγή.**

Θεωρούμε ότι αυτός ο τρόπος παρουσίασης της «μελέτης» από την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας δεν είναι αθώος, αλλά γίνεται προκειμένου να διευκολυνθεί η θεσμοθέτηση της διάκρισης των ΜΠΣ σε «ερευνητικά» (με απαγόρευση διδάκτρων) και σε «επαγγελματικά» (στα οποία θα επιτρέπονται τα δίδακτρα), όπως έχει προτείνει η κυρία Αν Υπουργός. Αμφιβάλλουμε βέβαια αν η κυρία Αν. Υπουργός αντιλαμβάνεται ότι ενδεχόμενη τέτοια διάκριση θα πρέπει αναπόφευκτα να συνοδευτεί από ριζική αναμόρφωση και του καθεστώτος διδακτορικών σπουδών στη χώρα, αλλά μήπως είναι η πρώτη φορά που αυτή η κυβέρνηση «μαθαίνει μπαρμπέρης στου κασίδη το κεφάλι»;

Ποτέ οι σήμερα φίλιες στον ΣΥΡΙΖΑ ακαδημαϊκές δυνάμεις δεν έβλεπαν με καλό μάτι ακαδημαϊκές ανταγωνιστικές δραστηριότητες, όπως ΜΠΣ υψηλής ποιότητας, ερευνητικά προγράμματα, προγράμματα - μελέτες χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ, τον ιδιωτικό ή το δημόσιο τομέα, ελληνικό και διεθνή. Οι λόγοι πρέπει να αναζητηθούν στις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις, που στην εποχή του διαδικτύου είναι εύκολο να αποτιμηθούν – και η αποτίμηση δεν είναι κολακευτική για τη συντριπτική πλειονότητα των στελεχών των δυνάμεων αυτών, συμπεριλαμβανομένων ή και προεξαρχόντων όσων σήμερα στελεχώνουν την κυβέρνηση. Η λύση απλή: κατεδαφίζουμε ό,τι καλό υπάρχει στην Ανώτατη Εκπαίδευση στη χώρα, ώστε όλοι να ισοπεδωθούν προς τα κάτω και να μην είναι τόσο ορατή η δική μας ανεπάρκεια.

Επαναλαμβάνουμε ότι αν η κυρία Αν. Υπουργός πιστεύει ότι υπάρχουν φαινόμενα καθηγητών που «τα τσεπώνουν» από τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα, οφείλει άμεσα να επισκεφθεί την Εισαγγελία και να παραδώσει όλο το υλικό που τυχόν διαθέτει. Αν δεν έχει τέτοια στοιχεία, οφείλει να επανορθώσει δημόσια. Διαφορετικά, είναι εκτεθειμένη ηθικά και πολιτικά στον ελληνικό λαό και ακαδημαϊκά στην πανεπιστημιακή κοινότητα, της οποίας αποτελεί μέλος δια βίου.

Και κάτι ακόμα για την κυρία Αν. Υπουργό. Ρωτάμε για άλλη μια φορά: το επόμενο ερωτηματολόγιο θα αφορά τη δραστηριότητα και τις επιδόσεις των Ειδικών Λογαριασμών; Τη διαχείριση δηλαδή που γίνεται στα οικονομικά των ερευνητικών προγραμμάτων; Των μεγάλων (και μικρών) προγραμμάτων-μελετών που αρκετές φορές διεκδικούν με επιτυχία –ενίοτε κάτω από ιδιαίτερα ανταγωνιστικές συνθήκες- εργαστήρια και ερευνητικές ομάδες των Ιδρυμάτων από τον Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό; Τη διαφάνεια διαχείρισης; Την κατανομή των ποσών σε αμοιβές καθηγητών, σε υποτροφίες, σε επενδύσεις στην ποιότητα των σπουδών στα Ιδρύματα;

Το Υπουργείο Παιδείας οφείλει να προχωρήσει αμέσως στην αυστηρή, αξιόπιστη και επαγγελματική αξιολόγηση των ΜΠΣ από έμπειρο και έγκυρο διεθνή φορέα, όπως γίνεται συστηματικά και τακτικά σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης και του κόσμου όλου. Τα συμπεράσματα αυτής της αξιολόγησης θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για την όποια συζήτηση και τις όποιες αποφάσεις θα ληφθούν για την αναμόρφωση και την περαιτέρω ανάπτυξη των μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών στη χώρα.

Η ίδρυση Σχολής Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία εισάγεται με τον Νόμο 4009/2011, αλλά παραπέμφθηκε, όπως και άλλες ζωτικές ρυθμίσεις, στις ελληνικές καλένδες, μπορεί να αποτελέσει τη λύση στο δαιδαλώδες πλέγμα των υπαρχόντων μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Ένα τέτοιο ακαδημαϊκό όργανο θα δώσει τη δυνατότητα σε κάθε Πανεπιστήμιο να οργανώσει αυτόνομα και με ορθολογικό τρόπο υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου Μεταπτυχιακές Σπουδές. Ταυτόχρονα, το ίδιο το Πανεπιστήμιο θα μπορεί να καθορίζει συντονισμένα και με διαφάνεια οικονομικά και διοικητικά θέματα, όπως π.χ. δίδακτρα, αμοιβές διδασκόντων, υποτροφίες για τους φοιτητές, προσέλκυση χορηγιών/προγραμμάτων, συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, δημιουργία αγγλόφωνων προγραμμάτων, συνεργασίες με άλλα ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού κλπ. Πολύ δε περισσότερο, να χαράζει και να αναπροσαρμόζει κατάλληλα και όταν το ίδιο το κρίνει τη στρατηγική του στο πεδίο αυτό, με το βλέμμα στην κοινωνία και τις ανάγκες της, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τη δυναμική της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η τακτή αξιολόγηση είναι επίσης απαραίτητη, αν και εκ των πραγμάτων η ανταπόκριση ή όχι των υποψηφίων και επομένως της κοινωνίας και της αγοράς, θα είναι από μόνη της ένα σοβαρό μέτρο / κριτήριο ποιότητας.

Δεν θα πάψουμε να τονίζουμε ότι θα έπρεπε από χρόνια να είχε διαμορφωθεί η Εθνική Στρατηγική για την Παιδεία, την Έρευνα, την Καινοτομία και την Ανάπτυξη. Η ευθύνη για την τραγική αυτή έλλειψη βαρύνει όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις όσο και τη σημερινή.

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Παραπομπές:

[1] Δ.Ε. ΚΙΠΑΝ: Η θέση της Δ.Ε. ΚΙΠΑΝ για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, την καταβολή διδάκτρων καθώς και το πρόσφατο σχετικό ερωτηματολόγιο της κυρίας Αναπληρώτριας Υπουργού Παιδείας.

[2] ESOS: “Τι έδειξε η μελέτη του υπ. Παιδείας για την κατάσταση των Μεταπτυχιακών στην Ελλάδα”, 12 Ιουνίου 2016
<http://www.esos.gr/arhra/44516/ti-edeixe-i-meleti-toy-yp-paideias-gia-tin-katastasi-ton-metaptyhiakon-stin-ellada>

Κοινοποίηση:

- Κύριο **Νικόλαο Φίλη**, Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, minister@minedu.gov.gr
- Καθηγήτρια **Σία Αναγνωστοπούλου**, Αναπληρώτρια Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, pgianna@otenet.gr
- Καθηγητή **Κώστα Φωτάκη**, Αναπληρωτή Υπουργό Έρευνας και Καινοτομίας, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, fotakis@iesl.forth.gr
- Καθηγητή **Θεοδόση Πελεgrίνη**, Υφυπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, tpelegr@ppp.uoa.gr
- Καθηγητή **Γιάννη Παντή**, Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι, gengram@minedu.gov.gr
- **Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων**
- **Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων**
- **Τμήμα Παιδείας Κομμάτων του Κοινοβουλίου**
- Πρόεδρο ΑΔΙΠ, Καθηγήτρια **Νικολέτα Χ. Παϊσίδου**, adipsecretariat@hqa.gr
- **Σύνοδο Πρυτάνεων Ελληνικών Πανεπιστημίων**, lilnikol@interel.uoa.gr
- **Σύνοδο Προέδρων Συμβουλίων Ιδρύματος Ελληνικών Πανεπιστημίων**, aleka.choulaki@cs.uoi.gr
- **Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων** secretary@synodos-ek.gr
- **Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ**, dioikousaepitropiposdep@googlegroups.com
- **Προέδρους Συλλόγων Καθηγητών Ελληνικών Πανεπιστημίων**
- **Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ**, chara@teikoz.gr
- Πρόεδρο ΟΣΕΠ/ΤΕΙ, Καθηγητή Εφαρμογών **Απόστολο Κοκκόση**, akokkos@teipir.gr
- Πρόεδρο ΕΕΕ, **Δρ. Μαρία Κωνσταντοπούλου**, mkonstan@bio.demokritos.gr
- **Ομοσπονδίες & Συλλόγους Επιστημονικού, Εργαστηριακού και Διοικητικού Προσωπικού των ΑΕΙ ΜΜΕ**